

Linnéuniversitetet

Kalmar Växjö

Uppsats

Vinaren i skolan

Forntiden i musikundervisningen

Författare: Michael Andersson
Handledare: Johanna Österling Brunström
Examinator: Karin Hallgren
Termin: HT16
Ämne: Musikpedagogik
Nivå: Grund
Kurskod: 16HT-2MU001

ABSTRACT

Titel: Vinaren i skolan - Forntiden i musikundervisningen

Engelsk titel: The hummer in school - The antiquity in music education

Författare: Michael Andersson, Termin: Höstterminen 2016

Ämne: Musikpedagogik, Nivå: Grund, Kurskod: 16HT-2MU001

Det första musikinstrumentet som hittats är 35 000 år gammalt. Forskningen har visat att musikens funktion på den tid då skriftspråket fortfarande inte fanns, bör ha haft andra funktioner än vad musiken har idag. Samtidigt finns många likheter. Dessa kunskaper berikar vår förståelse för vår samtid. Dock visar denna studie att hälften av de musiklejare på högstadiet som deltagit, svarat att de inte nämner forntidens musik eller musikinstrument alls, eller bara i förbifarten. Orsaken till det skulle vara tidsbrist och egen brist på kunskap i ämnet. Läroplanen hjälper inte läraren att prioritera musikens ursprung och utveckling.

The first musical instrument found is 35 000 years old. Research has shown that music function at the time when the written language still not existed, should have had other functions than the music of today. While there are many similarities. This knowledge enriches our understanding of our times. However, this study shows that half of the music teachers in high school who participated, responded that they don't mention the ancient music or musical instruments at all, or only in passing. The reason for this would be lack of time and their own lack of knowledge on the subject. The curriculum doesn't help the teacher to give priority to the music's origin and evolution.

Nyckelord: forntid, forntidens musik, högstadiet, vinare, musikdidaktik

Keywords: antiquity, ancient music, high school, hummers, music didactics

Tack

Jag vill rikta ett stort tack till min handledare Johanna Österling Brunström för god support, Marie Edfast för korrekturläsning samt tack till de respondenter som tog sig tid att svara på mina frågor.

Ju mer man lär sig desto mer förstår man hur lite man vet.

Sokrates

INNEHÅLL

1 INLEDNING	4
2 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR	6
3 BAKGRUND OCH TIDIGARE FORSKNING	7
3.1 Olika förståelse av musik	7
3.2 Forntidens musik och instrument	8
3.3 Musikämnet i grundskolan	10
3.4 Musikdidaktiska modeller	14
3.5 Historielösheten som nutida fenomen	14
3.6 Sammanfattning	15
4 METOD OCH DESIGN	17
4.1 Enkät som metod	17
4.2 Forskningsetiska principer	18
4.3 Enkäten	18
4.4 Genomförandet av enkäten	19
5 RESULTAT	21
5.1 Bakgrund	21
5.2 Musikhistoria generellt	21
5.3 Forntidens musik	22
6 DISKUSSION	25
6.1 Resultatdiskussion	25
6.2 Metoddiskussion	26
6.3 Framtida forskning	27
6.4 Sammanfattning	28
7 DIDAKTISK RELEVANS	29
8 REFERENSER	33
9 BILAGOR	35
Bilaga A Enkät	35
Bilaga B Öppna svar på enkätfråga	36
Bilaga C Presentationen	37

1 INLEDNING

Mitt intresse för hur människor levde förr har alltid varit stort. Gärna har jag fastnat för berättelser som inte finns i de vanliga historieböckerna, som annars mest kan innehålla beskrivningar av kungar och krig. Men jag letar efter andra historier, som jag sedan plockar fram i ljuset i förhoppningen att de inte ska glömmas bort. När jag stötte på begreppet forntida instrument, kände jag att det var ett sådant ämne. Av en ren händelse lyssnade jag på ett radioprogram, *Bland bronslurar och vinare*¹, och insåg att musikhistorien börjar långt tidigare än vad jag tidigare tänkt. Intresset för forntiden och forntidens instrument verkar vara på uppåtgående, det förstod jag efter att ha satt mig in i det. Därför är det viktigt att skolan hänger med i utvecklingen. Att det finns möjlighet för lärare att förkovra sig visar inbjudan till en kurs som startar på Linnéuniversitetet våren 2017 på temat *Forntiden och närmiljön i klassrummet* där kursen riktar sig till lärare samt pedagoger och ska ge fördjupad kunskap om förhistorisk tid. En sådan kurs skulle även en musiklehrare ha nytta av. Kursen lovar:

[...]didaktiska redskap för att i linje med skolans nya läroplaner undervisa om historiebruk i syfte att utveckla elevens historiemedvetande. Kursen visar på hur kopplingar mellan forntid och förhållanden i dagens kulturmiljö levandegör kunskap om människor från förr. Studenterna lär sig vad kulturmiljö är, vilka resurser för undervisning om närmiljön som finns samt hur ett flertal didaktiska och pedagogiska infallsvinklar som berörts under delkursen kan omsättas i den dagliga undervisningen.²

När arbetsområdet Musikhistoria skulle planeras för mina högstadielklasser, var det därför självklart för mig att börja så långt bak i tiden som det finns forskning om musik. Jag kom att upptäcka att det fanns mycket intressant kunskap att lära för mina elever samt många intressanta frågeställningar att ta upp till diskussion utifrån forntidens instrument. Är det verkligen musik, eller är det bara ljud? Finns det något i den tidens musik som vi känner igen oss i idag? Vad är i så fall det? Hur ska vi förhålla oss till kunskaper om något vi egentligen inte kan veta något om, eftersom det inte finns dokumenterat? Dessutom kunde vi göra egna forntida instrument och testa att spela på dem.

Utifrån mina nya erfarenheter började jag fundera på om musiklehrare i den svenska skolan upptäckt det jag upptäckt och hur de i så fall förvaltar den kunskapen

---

¹ Sveriges Radio, 2015

² <https://lnu.se/kurs/forntiden-och-narmiljon-i-klassrummet/distans-deltid-vt/> , sidan besökt 17-01-02

och för den vidare. Skolverkets kunskapskrav i Lgr 11³ är inte tydlig med huruvida kunskap om forntidens musik och musikinstrument ska ges utrymme i den svenska musikundervisningen. Jag var på en föreläsning och workshop med Rickard Carlsson som är en av de musiklekrare i Sverige som ligger i framkant vad gäller digitala verktyg i musikundervisningen.⁴ Han uttrycker tydligt att musikhistoria generellt är något nödvändigt ont som kan gås igenom lite snabbt på tre lektioner innan "det viktiga" kan ta vid igen; musicerandet. Här uppstår en konflikt eftersom många elever, enligt Sofie Ekenstierna, student vid Malmö högskola, vill lära sig mer om musikhistoria, om klassiska kompositörer och om olika genrens uppkomst än vad de gör idag.⁵

Uppsatsen vill därför undersöka vilket utrymme forntidens musik har i musikundervisningen i grundskolans högre stadier, 7 till 9, med utgångspunkt i Lgr 11.

---

³ Skolverket, 2011 reviderad uppl. 2016, s. 149

⁴ Nätverksträff för musiklekrare, 11 oktober 2016, Växjö

⁵ Ekenstierna, 2009, s. 19

2 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR

Denna uppsats vill undersöka vilken vikt musklärare på högstadiet lägger i sin undervisning på forntidens musik och forntidens musikinstrument. Detta görs med hjälp av följande frågeställningar:

- Vilket utrymme får den forntida musiken i undervisningen på högstadiet?
- Vilket motiv har en lärare som inte tar upp forntidens musik i någon större omfattning?
- Hur tolkas läroplanen av lärarna när det gäller att undervisa eller inte undervisa om forntida musik och instrument?

3 BAKGRUND OCH TIDIGARE FORSKNING

I följande kapitel ges en kort bakgrund till hur musiken generellt kan förstås. musiken kan definieras. Därefter följer en beskrivning av forntiden och hur det går att se på musik och instrument från denna period. Vidare ges en redogörelse för musikämnets historia utifrån några av de äldre läroplanerna samt nuvarande läroplan, Lgr 11. Kapitlet avslutas med litteraturstudier.

3.1 Olika förståelse av musik

Olika tider, och olika tänkare och forskare, har definierat musik på olika sätt. Ordet musik kommer av det grekiska ordet mousiké och syftar på musernas konst under antiken.⁶ Mousiké innefattade då både dikt, dans, drama och instrumentalt och vokalt ljudskapande. Fram till 1700-talet stod begreppet musik mer för något vetenskapligt än ett praktiskt utövande, även om det också fanns. Lillestam citerar musikforskaren Jan Ling och skriver att:

Böndernas och arbetarnas sånger, danser och instrumentalmusik betraktades vanligen som den verkliga musikens motsats och betecknades på 1600-talet som *amusiska*, ej musik.⁷

1856 definierar musikforskaren Eduard Henslick enligt Lillestam musik som "ljudande former i rörelse"⁸ och under 1900-talet ses musiken som en konstform.⁹ En nutida definition är hämtad från det webbaserade uppslagsverket NE:

musik, kulturyttring som inte låter sig infångas under någon generellt accepterad, heltäckande definition; allmänt kan dock musik sägas bestå av vissa typer av organiserat ljud, men begreppet kan också inkludera omständigheterna kring musiken, dvs. musiklivet.¹⁰

Lillestam skriver att västerländsk kultur sedan 200 år delar in musiken i tre kategorier; folkmusik, konstmusik och populärmusik.¹¹ Som undergrupper till varje kategori finns en mängd genrer och musikstilar, som är utsatt för en ständig diskussion om vilka musikstilar som ska räknas till vilken kategori. Indelningen återfinns också i läroplanens centrala innehåll under rubriken "Musikens sammanhang och funktioner" där skolan ska

---

⁶ Lillestam, 2006 s. 20

⁷ Lillestam, 2006 s. 20

⁸ Lillestam 2006, s.20

⁹ Lillestam 2006, s. 21

¹⁰ NE, 2017

¹¹ Lillestam, 2006, s. 25ff

undervisa i "Konstmusik, folkmusik och populärmusik från olika epoker."¹² Lillestam menar dock att särskilt yngre generationer inte tänker på musik som indelat i dessa kategorier och att det kategorierna vill uttrycka, av attityd mer än hur det låter, kommer att uttryckas annorlunda i framtiden.

3.2 Forntidens musik och instrument

Med forntiden, eller förhistorisk tid, menas den tid innan människan ägde konsten att skriva ner det de ville förmedla och bevara. I den sena forntiden i Norden finns förvisso runskriften, men musikarkeologen Cajsa Lund menar att runorna inte anses ge information som är av sådan vikt att det går att använda vid historisk forskning.¹³ Sveriges forntid omfattar tiden efter istidens tillbakadragande ca 10 000 år f. Kr. till 1050 e. Kr. Forntiden delas in i stenålder, bronsålder och järnålder.

Musiken har sitt ursprung i ljud och klanger som skapades med rösten eller genom olika föremål från djur och natur. Eftersom det inte går att betrakta dessa första ljud och klanger som musik benämns inte heller föremålen som musikinstrument utan som ljudredskap.¹⁴ Det är viktigt att ta i beaktande vid den fortsatta läsningen av denna uppsats när musik och musikinstrument från forntiden diskuteras. Forntidens ljud och klanger hade dessutom till viss del andra syften än dagens.¹⁵ Lund, anger flera troliga syften och som kan sammanfattas:¹⁶

- att locka till sig djur, som sedan dödades och gav föda,
- att underlätta enformigt, tidsödande arbete med rytmiska rörelser och ljud,
- att freda sig mot onda andar och gudar genom olika rörelser och ljud med rösten.

I samband med att det påbörjades en landsomfattande inventering av forntida ljudredskap år 1975 gjordes också en typindelning av dessa i fyra huvudgrupper. Indelningen bygger på akustiska principer enligt den vetenskapliga instrument-systematik kallad Hornbostel-Sachs systemet, utarbetad år 1914.¹⁷ Dagens moderna instrument delas in efter samma akustiska principer.

---

¹² Skolverket, 2011

¹³ Lund, 1994, s. 22f

¹⁴ Lund, i Andersson, 1997, s. 34f

¹⁵ Lund, 1974, s. 6f

¹⁶ Lund, 1974, s. 6

¹⁷ Lund, 1994, s. 22f

I Självklingande instrument, så kallade idiofoner

Rassel
Skrapare
Slaginstrument
Klockor

II Trummor , så kallade membranofoner

III Stränginstrument, så kallade chordofoner

Lyror

IV Luft- eller blåsinstrument, så kallade aerofoner

Vinare och snurror; så kallade. fria aerofoner
Flöjtinstrument; kant- och spaltflöjter
Djurhorn, trälurar, bronslurar; trumpetblåsta instrument
Ropare; megafoner, det vill säga röstförstärkare
Rörbladsinstrument ; exempelvis säckpipor

När musikhistorien anses ta sin början, beror på flera olika faktorer, enligt Lund. De arkeologiska fynd som gjorts har sedan kategoriserats som ljudredskap eller som annat föremål. Definieras de som ljudredskap är åldern på föremålet nästa faktor. Om de är äldre än tidigare fynd, flyttas musikhistorien bakåt i tiden. Platsen där fynden gjordes kan också vara av betydelse för när musikhistorien kan anses börja på en viss plats. Den danske musikforskaren Anhil Hammerich (1848-1931) påstod att Nordens musikhistoria börjar på bronsåldern¹⁸ och syftar då på de 60 praktfulla bronslurar som hittats i Danmark, Sverige, Tyskland, Norge och Lettland och som under 1900-talet kom att bli Danmarks nationalsymbol.¹⁹ Med en vidare definition kan vi åtminstone flytta Nordens musikhistoria bakåt i tiden till yngre järnåldern och de fynd av rasselinstrument som gjorts bland annat i Sverige.²⁰

**Bronslurar funna i Danmark. Köpenhamns musikmuseum.
Foto: Michael Andersson**

¹⁸ Lund, 1974, s. 5

¹⁹ Musikmuseet Köpenhamn, 2015

²⁰ Lund, 1974, s. 31

Det föremål som oomstritt i forskarvärlden anses vara det första musikinstrumentet i världen, enligt modern definition, är en flöjt tillverkad av ett vingben från en gåsgam. Den är tjugo centimeter lång och har tydliga hål utmed sidan. Flöjten hittades år 2008 vid utgrävningar i grottan Hohle Fels i sydvästra Tyskland.²¹ Genom olika metoder har forskare åldersbestämt flöjten till mer än 33 000 år f. Kr.

**Världens första musikinstrument,
benflöjten från Hohle Fels, 35 000 år
gammal.
Foto: Daniel Maurer/Associated Press**

3.3 Musikämnet i grundskolan

Här ges en kort historik över musiken som skolämne samt hur förhållandena ser ut idag utifrån Lgr 11.

Musikämnet har förändrats mycket sedan skolpliktens införande år 1842. Då hette ämnet kyrkosång och skulle utövas av alla elever ”med undantag för dem, som dertill sakna allt anlag”.²² Björn Edqvist har i en examensuppsats redogjort för ämnets utveckling.²³ Ämnet kom att kallas för sång fram till år 1955 eftersom det var sång eleverna uteslutande fick ägna sig åt under musiklektionen enligt läroplanen. Men populärmusikens stora genomslag via radio, TV och grammofonskivor skapade ett behov av att möta de ungas förändrade syn på musik genom att föra in andra inslag i undervisningen. I läroplanen 1962 formuleras enligt Edqvist musikundervisningens mål: ”Musikundervisningen skall berika elevens liv i och utanför skolan samt skapa förutsättningar för en personlig musikupplevelse dels genom aktivt musicerande, dels genom lyssnande till musik”.²⁴ I Lgr 80 är innehållet öppet för egen tolkning. Målen för musikundervisningen ges i punktform, men inget sägs om hur läraren bör eller ska göra för att de ska uppnås. Däremot ska eleven “[...]få kunskap om musik och dess funktion i olika miljöer, kulturer och tider”.²⁵

---

²¹ New York Times, 2009

²² Kongl. Maj:ts Nådiga Stadga angående Folk-undervisningen i Riket. §7c s.10

²³ Edqvist 2006, s. 4

²⁴ Edqvist 2006, s. 4

²⁵ Skolöverstyrelsen, Lgr 80

2016 har en elev i grundskolan rätt till minst 230 timmar musikundervisning under sina år i grundskolan.²⁶ Detta motsvarar 3,3% av en elevs hela garanterade undervisningstid. Statistik från Skolverket visar dock att den planerade undervisningstiden i musik läsåret ökat sedan Lgr:s införande. 2015/16 översteg den garanterade undervisningstiden enligt timplanen med 2,2%²⁷ från att ha legat på 1,7% under garanterad undervisningstid år 2011. Den största delen undervisningstid har svenskämnet på 21,6% [1 490 timmar], minst har hem- och konsument-kunskap på 118 timmar. I ett nytt förslag år 2016 från regeringen på ny timplan bibehålls dock den garanterade undervisningstiden i musik på 230 timmar och 80 av dessa timmar ska ligga på högstadiet med motiveringen att:

Ett framgångsrikt lärande i musik bygger enligt Skolverket på kontinuerlig repetition och övning. Lärandet handlar inte om en linjär progression med avseende på innehåll utan snarare om att successivt öka svårighetsgraden på det material som används vid musicerandet. Av den anledningen bör därför ämnet återkomma kontinuerligt under alla stadier.²⁸

Betygsstatistiken visar dessutom att den minsta garanterade undervisningstiden på 230 timmar gett förutsättningar för tillfredsställande måluppfyllelse.

I den nationella utvärderingen av grundskolan år 2003 beskrivs det att musiklektionen har tre upplägg beroende på arbetsområde; Sång-och spellektionen, teorilektionen och den "blandade lektionen".²⁹ Sång- och spellektionen är en praktisk lektion där tiden ägnas åt instrumentspel, enskilt och i grupp. En typisk teorilektion innehåller exempelvis musikhistoria, musiklektion och analys av olika sorts musik. Upplägget kan vara någon form av faktagenomgång av läraren, musiklyssnande och diskussion. Dock är tanken med kursplanen att lektionerna ska innehålla både teori och praktik. Den blandade lektionen görs oftast, enligt utvärderingen, med motiveringen att lektionen ska vara variationsrik och inte bli tråkig. Många lärare vill vidga vyerna hos eleverna så att de kan upptäcka olika sorters musik och ge dem en musikalisk upplevelse. Men utvärderingen visar också på tydliga argument som att "[...]ta till vara musikintresset och inte döda det med gammal teori och historia."³⁰

I de övergripande målen i grundskolans läroplan Lgr 11 har skolan bland annat att "[...]ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola[...]har fått kunskaper

---

²⁶ Skolverket, 2016, s. 152

²⁷ Utbildningsdepartementet U2016/03475/S, s. 58

²⁸ Utbildningsdepartementet U2016/03475/S, s. 58

²⁹ Skolverket, Ämnesrapport till rapport 253, 2005, s. 61ff

³⁰ Skolverket, Ämnesrapport till rapport 253 2005, s. 53

om och insikt i det svenska, nordiska och västerländska kulturarvet."³¹. I det så kallade centrala innehållet i Lgr 11 står under rubriken "Musikens sammanhang och funktioner" bland annat att grundskolans högstadium ska undervisa i "[...]instrument och deras funktion i olika genrer och sammanhang[...]" samt "Konstmusik, folkmusik och populärmusik från olika epoker."³²

När musikhistoriska kunskaper ska bedömas för ett A-betyg är följande tre kunskapskrav i musik tydligast att relatera till:

Eleven kan även ge välutvecklade omdömen om eget och andras musicerande och ge förslag som kan leda till att det musikaliska arbetet utvecklas. Eleven kan föra välutvecklade och väl underbyggda resonemang om musikens olika funktioner och vilken betydelse den har och historiskt har haft för individer och samhällen. Dessutom kan eleven i hög utsträckning urskilja och jämföra musikaliska karaktärsdrag från olika genrer, epoker och kulturer samt med god säkerhet urskilja olika instrument och instrumentgrupper och beskriva deras funktion i olika sammanhang.³³

Ett av läroplanens långsiktiga mål i musikämnet är att "analysera och samtala om musikens uttryck i olika sociala, kulturella och historiska sammanhang".³⁴ Göran Nikolausson, universitetsadjunkt i musikpedagogik vid Linnéuniversitetet, Växjö och ämnesexpert i Skolverkets arbetsgrupp för musik vid revideringsarbetet av ny kursplan i musik till Lgr 11, menar den skrivningen definitivt omfattar fornnordisk musik, både socialt, kulturellt och historiskt. Att inte skrivningen görs mer konkret förklarar han med att:

Någon form av uppdelning och avgränsning var nödvändig att göra i kursplanearbetet och därför blev det så här. Likaså omnämns inga specifika musikinstrument i kursplanen utan istället omnämns instrumentgrupper. Hade musikämnet varit ett större ämne hade det kanske varit möjligt att göra en annan uppdelning och sortering, men jag kan inte se något hinder för att en musiklärare kan välja att lägga stort fokus på någon enskild musikepok, förutsatt då att eleverna samtidigt utvecklar sin förmåga att analysera och samtala om musik.³⁵

När Skolinspektionen 2011 gjorde en utvärdering av musikämnet i grundskolan konstaterades att ämnet är uppskattat av många elever. Ett av skälen ska vara att kraven på dem upplevs som lägre här än i många andra ämnen. "Detta leder samtidigt till att

---

³¹ Skolverket, 2011 Reviderad 2016, s. 13

³² Skolverket, 2011, reviderad 2016, s.151

³³ Skolverket, 2011, reviderad 2016, s.155

³⁴ Skolverket, 2011, reviderad 2016, s.149

³⁵ E-postkonversation med Göran Nikolausson, 2017-01-03

musikämnet inte betraktas som ett kunskapsämne." ³⁶ Skolinspektionen menar att skolan själv har en stor skuld till detta, som inte lyfter fram ämnet och ger det den status det skulle kunna ha. Redan 2004 visar Skolverket i en utvärdering av läroplanen från år 2000 på samma tendenser "Elevernas öppna svar i en enkät visar att musiken i skolan fungerar som ett andningshål där kan man slappna av och vara sig själv". Samtidigt finns tecken på att ämnet är omodernt och brister i genbredd[...]" ³⁷

I utvärderingen av musikämnet 2004 ingick ett kunskapsprov, det s.k. "Columbusprovet", där kunskaper om musik från olika kulturer och tidsepoker testades. Provet var identiskt med ett motsvarande prov från 1992, och visar på en försämring i elevernas kunskaper om musik. Detta styrks i en ämnesutvärdering gjord av Skolverket 2015³⁸. Där fick elever i åk 9 frågan hur stor del av undervisningstiden som ägnades åt olika aktiviteter. Lärarna fick en liknande fråga. Eleverna uppskattar där att de spelar och sjunger knappt 40% av tiden. Att lära om musik [här skulle vi kunna räkna in musikhistoria] anges uppta knappt 20%. Att skapa musik och lyssna på musik anges vardera uppta ca 15% av tiden och något mindre när det gäller att diskutera musik. Elevernas och lärarnas svar stämmer någorlunda överens. Det som avviker är att det moment som kan antas framstå som mest attraktivt för eleverna, det vill säga spela och sjunga, anser lärarna förekommer i högre utsträckning än eleverna. Momentet att lära om musik anser eleverna förekommer mer än vad lärarna anser. Skolverket gör här tolkningen att eleverna tycker att mindre attraktiva moment tar för mycket plats. En annan tolkning skulle kunna vara att musicerande, definieras olika av elever och lärare.

I Skolverkets utvärdering från 2004 konstaterades också att "[...]lärarna i relativt liten utsträckning använder läroplanen, lokala kursplaner och andra måldokument som utgångspunkt för undervisningen i musik. Utvärderingen ger indikationer på att lärarna i stor utsträckning är sin egen läroplan och sitt eget läromedel i musik."³⁹ Detta styrks också av forskning av Lindell Gilleberg & Rudolw där svårigheten med att använda förproducerat material lyfts fram. Materialet skulle i så fall behöva vara väldigt allmänt utformat för att passa olika lärare eftersom de tolkar läroplanen på olika sätt och vill ha kontroll över sin egen undervisning och dess innehåll.⁴⁰

---

³⁶ Skolinspektionen 2011, s. 3

³⁷ Skolverket, 2004, s. 55

³⁸ Skolverket, 2015, s. 80

³⁹ Skolverket 2004, s. 56f

⁴⁰ Lindell Gilleberg & Rudolw, 2013, s.41f

3.4 Musikdidaktiska modeller

Musikpedagogens utbildnings- och erfarenhetsbakgrund spelar en viktig roll inte bara i den konkreta utformningen av musikämnet i skolan utan också i förhållande till vilka slags språkkoder som används när det pratas musik och vilken syn pedagogen har på musikpedagogisk verksamhet, enligt de båda professorerna vid Norges musikhögskola Ingrid Maria Hanken och Geir Johansen.⁴¹ De har konkretiserat sin syn i en modell med tre olika musikdidaktiska synsätt: Den första är pedagogen som har främsta kompetens som praktiker, den som skapar och spelar musik. Den andra pedagogen är grundad i musiken som vetenskap. Denne lägger större vikt vid diskussioner och vid analys av musikhistoria och musikaliska begrepp. Den tredje pedagogen har en bred allmän kunskap, där musikämnet bara är en del. För att främja utvecklingen av musikämnet behöver alla tre delar finnas med och vara medvetna om varandra, för att en gynnsam korsbefruktnings ska kunna ske, menar Hanken & Johansen.⁴²

Den tyske pedagogen Johann Friedrich Herbart, 1776-1841, betonade samspelet mellan läraren, innehållet och eleven.⁴³ Hans tankar har senare formulerats i en modell som följer fem steg: förberedelse, presentation, association, generalisering och tillämpning. Vid förberedelsen ska läraren först ta reda på vad eleven kan sedan tidigare och ta sin utgångspunkt från detta i sin undervisning. Därefter presenterar läraren grundligt det nya stoffet för eleverna. Sedan associerar läraren det gamla med det nya, det vill säga läraren länkar samman det eleverna redan vet med det nya. Som nästa steg ger läraren fler exempel, generaliserar och sammanfattar. I det sista steget får eleverna veta hur de ska använda de nya kunskaperna.

Sundin anade redan i slutet på 1980-talet en större öppenhet i musikpedagogiken i skolan vad gäller att använda musik som utgår från elevernas erfarenhetsvärld och en strävan efter att utveckla en känsla för kvalitet i det. "För att detta ska bli möjligt krävs någon form av historisk jämförelse, och på det sättet kommer både historisk och samtida musik, konstmusik och popmusik in i undervisningen."⁴⁴

3.5 Historielösheten som nutida fenomen

Det finns anledning att se på hur vi idag ser på vår historia. Eva Queieckheldt, fil dr. i historia har närmat sig begreppet och hon tar upp fyra punkter, som hon menar, den

---

⁴¹ Hanken & Johansen, 2014, s 32

⁴² Hanken & Johansen, 2014, s 32f

⁴³ Håkansson & Sundberg, 2012, s. 13

⁴⁴ Sundin, 1988, s 55f

offentliga debatten tar som bevis för att det skulle finnas en historielöshet.⁴⁵ De kan sammanfattas:

1. Att en kontinent, ett land eller en etnisk folkgrupp helt eller delvis saknar en skriven historia. Det gör att den inte blir tillgänglig för omvärlden. Det gör exempelvis att litteratur om Afrikas historia ofta börjar med de europeiska upptäckarna.
2. Att olika grupper av människor skulle sakna eller vara berövade sitt förflutna därför att historieämnet och historieforskningen endast varit intresserad av att beskriva skeenden som saknat relevans för dem. De förtryckande har skrivit sin historia medan de förtryckta inte fått möjlighet att berätta sin.
3. Att elever i skolan inte fått tillräckligt mycket undervisning i historia i skolan.
4. Att dagens samhälle är ett samhälle utan kontinuitet. Nu lever, det förflutna är dött. Det som vi skulle kunna kalla för vardagshistoria, dvs traditioner, släktminnen etc. är inte längre intressant för gemene man och traditionell politisk och ekonomisk historia har förminskats till ett skolämne som inte så många är intresserade av. Visst går det i historien hitta enskilda spännande händelser som kan vara spännande att läsa eller höra om. Men i övrigt saknar det relevans för oss som lever idag, och frågan väcks vad dagens högteknologiska samhälle kan hämta av det förflutna och kanske något mer primitiva. För en del är inte heller framtiden viktig, utan det är bara nuet som gäller.

Qeieckheldt menar att det är viktigt att blivande lärare [här syftar hon främst på historielärare] uppmärksammas på att det bland skolungdomar idag finns små historiekunskaper men att det kan komma att ändras när ungdomarna blir äldre. Det handlar om en mognadsfråga, menar hon:

Man är, eller blir, medveten om en kontinuitet i tillvaron. En kontinuitet som inte bara rör nuet och framtiden utan också det förflutna. Här finns ett hopp för historien och för medvetandet om att det har funnits ett förflutet.⁴⁶

3.6 Sammanfattning

Forntidens musik bestod mer av ljud och klanger än toner och musikinstrumenten betraktas därför mer som ljudredskap. När musikhistorien börjar beror på hur orden musik och musikinstrument definieras. Musikhistorien kan då ta sin början vid olika tidpunkter vid olika platser på jorden beroende på de fynd som hittats och om de definieras som musikinstrument. Det allra äldsta instrumentet som hittats är en benflöjt som uppskattats vara 35 000 år gammal. Liksom dagens instrument så går det att dela in

---

⁴⁵ Qeieckheldt, 1987, s. 301ff

⁴⁶ Qeieckheldt, 1987, s. 313

fortidens instrument i olika instrumentgrupper; självklingande instrument, trummor, stränginstrument samt luft- eller blåsinstrument.

Skolämnet musik hette sång från allmänna skolpliktens införande år 1842 fram till 1955. Idag har musikämnet 230 timmar varav 80 på högstadiet. Musiklektionen har tre upplägg beroende på arbetsområde; Sång- och spellektionen, teorilektionen och en lektionstyp med både teori och praktik.

För att belysa tänkbara anledningar till varför den forntida musiken möjligen inte får en plats i musikundervisningen går det att titta på utvärderingar som Skolverket gjort, av ämnet musik. Den visar att eleverna har svårt att se det som ett kunskapsämne, troligen för att musikämnet ses som ett andningshål i skolan där eleverna får spela och sjunga utan att de tänker på att de lär sig under tiden. Att lärarens kunskaper och erfarenheter styr hur undervisningen blir utformad, det visar både statistik och modern musikdidaktik.

Att eleverna ska förstå varför de måste lära sig det läraren lär ut, är viktigt. Att börja där de står är en beprövad utgångspunkt. Att det kan finnas ett ointresse för att lära sig om historia i olika former problematiseras genom teorier om historielöshet och att ett ointresse kan bero på en omognad hos eleverna. Denna omognad visar sig också genom ett ointresse för framtiden.

4 METOD OCH DESIGN

Kapitlet inleds med en redogörelse av enkät som metod. Därefter kommer ett avsnitt om forskningsetiska principer och hur de följts vid denna undersökning. Sedan redovisas enkätens utformning och slutligen presenteras hur undersökningen genomfördes.

4.1 Enkät som metod

Som metod för att få svar på uppsatsens forskningsfrågor valde jag enkäten. Detta gjordes för att få ett brett svarsunderlag för forskningsfrågorna. Enkäten har flera fördelar⁴⁷. Informationen är samlad i skriftlig form direkt då respondenten svarat på den. Det gör också att det inte går åt så mycket tid att bearbeta stora mängder med information. Eftersom enkäten är anonym går det att räkna med mer uppriktiga svar, vilket är bra vid känsliga frågor. Nackdelar finns också. Med en enkät går det inte att få djupgående information om något. Dessutom finns det ingen möjlighet att reda ut missförstånd eller klargöra något som är oklart.

Enligt Bjørndal finns det tre sätt att utforma en enkät på:⁴⁸ Med öppna svarsalternativ, slutna svarsalternativ eller med en kombination av öppna och slutna svarsalternativ. Fördelen med öppna svarsalternativ är att enkäten ger respondenten möjlighet att svara på ett sätt som forskaren inte tänkt på. Nackdelen är att det kan bli tidskrävande att sammanställa den samt svårt att jämföra de olika svaren. Vid slutna svarsalternativ har forskaren i förväg bestämt vilka svarsalternativ respondenten får välja mellan. Informationen blir då begränsad och onyanserad⁴⁹. Genom att blanda öppna och slutna svarsalternativ blir helheten både jämförbar och mer informativ och nyanserad.

För att respondenterna ska kunna ge användbara svar på frågorna måste de förstå de ord och begrepp som används i enkätfrågorna på samma sätt, de måste få tillräcklig information om det de ska uttala sig om och de måste ha reda på vilken beskrivning de ska ge eller vilken typ av skala de ska använda sig av då de besvarar frågorna⁵⁰.

---

⁴⁷ Bjørndal, 2005, s. 99

⁴⁸ Bjørndal, 2005, s. 99f

⁴⁹ Bjørndal, 2005, s. 99f

⁵⁰ Bjørndal, 2005, s. 100

4.2 Forskningsetiska principer

För att skydda den enskilde informanten har undersökningen följt Vetenskapsrådets forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning.⁵¹ Dessa principer konkretiseras i fyra allmänna huvudkrav: informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. Under dessa krav finns ytterligare regler och råd. Informationskravet innebär att deltagarna innan undersökningen görs skall informeras om de villkor som gäller för deras deltagande; att deltagandet är frivilligt och att de har rätt att avbryta sin medverkan. Samtyckeskravet innebär att deltagarna själva har rätt att välja om de vill vara med eller inte, hur länge de vill vara med och utifrån vilka villkor. Väljer de att avbryta ska detta inte medföra negativa konsekvenser för informanten. Konfidentialitetskravet innebär att informanternas identitet skyddas. Personuppgifterna ska förvaras så, att obehöriga inte kan ta del av dem. Nyttjandekravet innebär att uppgifter om enskilda personer endast får användas för forskningssyften och inte spridas för kommersiella syften.

I den inbjudan som lades ut på Facebook till deltagande i undersökningen framgår undersökningens syfte samt att deltagandet görs anonymt. Genom att inbjudan ligger på Facebook görs den också frivillig. Dessutom ges deltagarna möjlighet att kontakta mig via angiven e-postadress om de har frågor. Genom detta förfarande går det att anse att Vetenskapsrådets riktlinjer är uppfyllda. Resultatet kommer att läggas ut i samma Facebookgrupp för att de som svarat på undersökningen tillsammans med andra, kan ta del av den.

4.3 Enkäten

Enkäten framställdes i Google-miljö med hjälp av verktyget "Google form". Anledningen till valet av Google-formuläret som plattform för enkäten var att verktyget hjälper till i kvalitetssäkringsarbetet genom att hantera svaren konfidentiellt och sammanställer automatiskt. Det betyder att jag inte behövde ägna mig åt manuell sammanställning, vilket gör resultatet säkrare samt sparar tid vid analysen.

Första delen, kallad *Bakgrund*, består av två frågor; Kön, man eller kvinna samt antalet år i yrket som musiklärare. Med frågan om kön säkerställs jämställdhetsperspektivet forskningsetiskt i enlighet med SOU 1999:4,⁵² och att inget kön förfördelats framför det andra. Antalet år i yrket tas med, med tanken att det ska kunna gå att se om de som svarat har erfarenhet av andra läroplaner än Lgr 11.

---

⁵¹ Vetenskapsrådet, 2002, s. 6ff

⁵² SOU 199:4, s. 29

Nästa avsnitt i enkäten är kallad *Musikhistoria generellt*. Första frågan där lyder "Hur viktig är musikhistoria i din undervisning i jämförelse med tex. skapande och musicerande?" och är en 5-stegsfråga där 1 betecknar Inte alls viktigt och 5 Mycket viktigt. Andra frågan i avsnittet är en öppen fråga där informanten får svara fritt på frågan: "Vilket område av musikhistorien börjar du med i din undervisning i musikhistoria?"

Tredje avsnittet får ses som enkätens huvuddel med fem frågor med rubriken *Forntiden*. Någon definition av begreppet forntiden eller forntidens musik ges inte. Första frågan i denna del är "Hur mycket tid lägger du på forntidens musik i din undervisning?" Den besvaras med ett av de fyra alternativen Mer än en lektion, En lektion, Jag nämner det bara i förbifarten och Jag tar inte upp det alls. Nästa fråga handlar om på vilket sätt elever får lära sig om forntida instrument i musikundervisningen? Där är alternativen tre stycken; Främst genom teori, Främst genom teori kopplat till praktik samt Främst genom praktik. Tredje frågan är en öppen fråga formulerad: "Om du inte tar upp forntidens musik, vilken/vilka är orsaken/orsakerna till det?"

Fjärde frågan grundar sig i Lgr 11 och lyder: "Hur kopplar du undervisningen om forntidens musik till det centrala innehållet och kunskapskraven i musik?" Här fanns tre alternativ givna som samtliga är utdrag ur kunskapskraven i musik för åk 9: "Eleven kan föra...underbyggda resonemang om...vilken betydelse den har och historiskt har haft...", "Dessutom kan eleven...urskilja och jämföra musikaliska karaktärsdrag från olika genrer, epoker..." samt "...urskilja olika instrument och instrumentgrupper och beskriva deras funktion i olika sammanhang." Sista frågan i undersökningen handlar om bedömning av arbetsområdet och hur den görs; formativt, summativt eller både formativt och summativt. Frågorna finns som bilaga A Enkät.

4.4 Genomförandet av enkäten

Enkäten lades upp på Facebook i den slutna gruppen "Musiklärarna". Jag ansåg att detta var det snabbaste sättet att nå flest svaranden på. Den stora spridningen till drygt 3 700 musiklärare tänkte jag skulle öka antalet svar och därigenom kvalitetssäkra resultatet. Alla musiklärare i gruppen är dock inte undervisande på högstadiet, vilket minskar spridningen en del. I inbjudan till undersökningen inbjöds dock endast högstadielärare och inbjudan var tydlig med att undersökningen är anonym [se Bilaga C]. Hur enkäten var utformad framgår av Bilaga A. Undersökningen var publicerad under två veckors tid

mellan tisdagen den 4 och tisdagen den 18 oktober 2016. Min förhoppning låg på 200 svar men efter publiceringen var avslutad hade 38 personer svarat. Då gjordes bedömningen att svarsfrekvensen inte skulle bli så mycket högre om enkäten var publicerad längre tid än så. Snarare ansåg jag, att det skulle kunna bli ett irritationsmoment bland användarna att den hela tiden dök upp i flödet, vilket i så fall kunde motverka deltagande. Det gick dock att se till att inbjudan till enkäten hamnade långt upp i flödet ett flertal gånger i ett försök att öka antalet respondenter, genom att skriva något i kommentatorsfältet vilket gjorde att inlägget kom längst upp igen. Kommentarererna, som bestod av punkter och streck, raderades direkt.

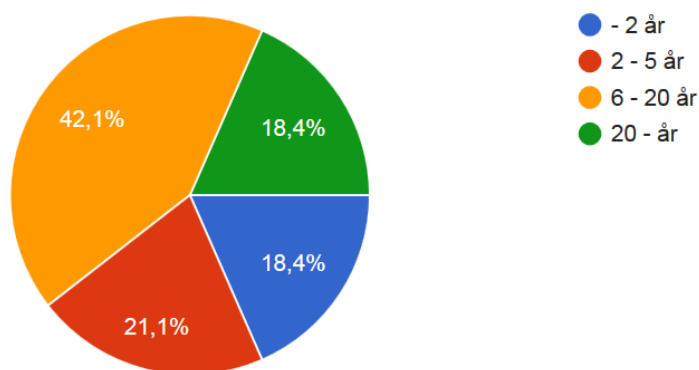
När enkäten avpublicerat efter två veckor tittades svaren igenom för att få en uppfattning att allt gått rätt till och om det fanns något i enkätsvaren som stack ut framför det andra. Google-form gjorde fina tabeller med procentsatser, för mig att använda i redovisningen. Därefter transformerades resultatet till ett Exceldokument och på så sätt gick det att ställa de olika frågornas svar mot varandra för att hitta samband och motsättningar.

5 RESULTAT

I detta kapitel redovisas resultatet av undersökningen, indelat i underkapitel utifrån hur enkäten var utformad. Resultatet redovisas med text och olika former av diagram. Även citat som belyser resultatet finns citerade.

5.1 Bakgrund

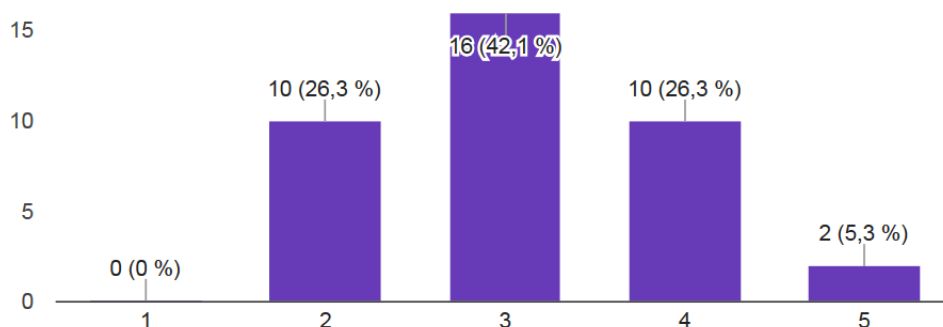
Undersökningen besvarades av 38 musklärare på högstadiet. I några fall besvarades inte alla frågor av alla respondenter. Av respondenterna var två tredjedelar kvinnor och en tredjedel män. Av de tillfrågade hade 18,4% mindre än två år i yrket, 21,1% hade mellan 2 och 5 år, 42,1% av lärarna hade arbetat 6 till 20 år och resterande 18,4% hade mer än 20 års yrkeserfarenhet som musklärare [Se fig. 1].

Fig. 1. Antalet år i tjänst som musklärare

5.2 Musikhistoria generellt

På hur viktigt läraren anser att ämnet musikhistoria är i jämförelse med skapande och musicerande, fick respondenterna svara utifrån en femgradig skala där 1 är Inte alls viktigt och 5 är Mycket viktigt. Här svarar 5,3% att de anser att det är mycket viktigt, 26,3% tycker det är viktigt, 42,1% anser det vara inte så viktigt och 26,3% mindre viktigt. Inga respondenter tycker att musikhistoria inte är helt oviktigt [se fig. 2].

Fig. 2 Hur viktig är musikhistorien i förhållande till musicerande och musikskapande?

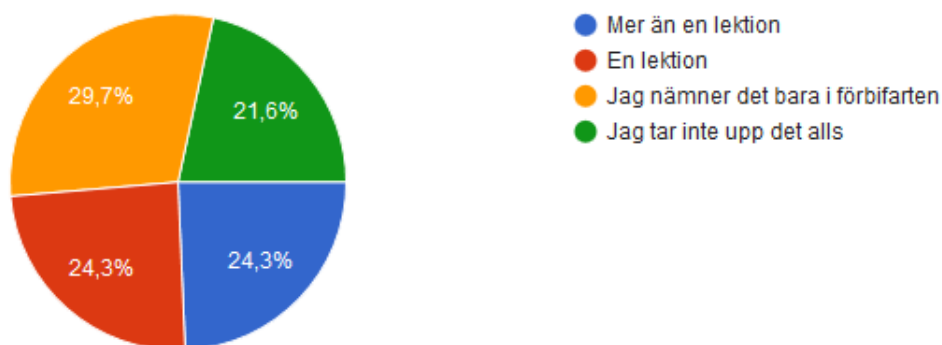
Frågan som gäller vilket område av musikhistorien som läraren börjar med i sin undervisning är en öppen fråga, det vill säga respondenten har själv fått formulera sitt svar utan givna alternativ. Denna fråga har besvarats av 35 av 38 respondenter. Figur nummer 3 visar en sammanfattning av de svar som gavs. Textstorleken har en roll, om än i detta fallet ytterst marginell, vad beträffar hur många respondenter som står bakom varje ord. Ju större fontstorlek desto fler har svarat just det ordet. Svaren spänner mellan forntid och 1950-talets musik, med betoning begrepp tillhörande 1900-talsmusiken. En respondent placerar inte forntidens musik till ämnet musikhistoria utan till området när det pratas om vad musik är och hur det uppstod.

Fig. 3 Vilket ämne börjar du med i din musikhistorieundervisning? Sammanfattning av svaren på den öppna frågan.

5.3 Forntidens musik

På frågan hur mycket tid respondenten lägger på undervisning om forntidens musik på högstadiet svarar 21,6% att det inte nämner det alls i sin undervisning, 29,7% nämner det bara i förbifarten medan 24,3% lägger en lektion på ämnet. Lika många, 24,3% lägger mer än en lektion på forntidens musik [se fig.4]. Frågan besvarades av 37 av 38 respondenter.

Fig. 4. Hur mycket tid lägger du på din undervisning om forntidens musik?

Om inte läraren tar upp forntidens musik, är orsakerna främst tidsbrist och brist på egen kunskap i ämnet. Det visar de öppna svaren på frågan varför läraren inte tar upp forntidens musik. "Har inte tid utan prioriterar det jag tycker är viktigast att de kan", skriver en respondent, "Tidsbrist. Stoffträngsel", skriver en annan.⁵³ Tre respondenter hänvisar till egen dålig kunskap i ämnet. Någon respondent menar att det finns andra delar i musikämnet som mer fångar eleverna och att det därför måste ske ett urval. Ett par respondenter anger att forntidens musik tillhör lågstadiets respektive mellanstadiets undervisning.⁵⁴

När forntidens musik undervisas om i skolan gör respondenterna det främst teoretiskt. 66,7% gör ämnet teoretiskt, medan 33,3% blandar in någon form av praktisk del med teorin under lektionen [se fig 5]. En respondent skriver: "Tillgång till forntida instrument är klurigt, dock finns det vissa Youtube klipp som ger någon slags upplevelse. Jag vet dock inte om du betecknar detta som teori eller praktik?"⁵⁵ 30 respondenter svarade på frågan.

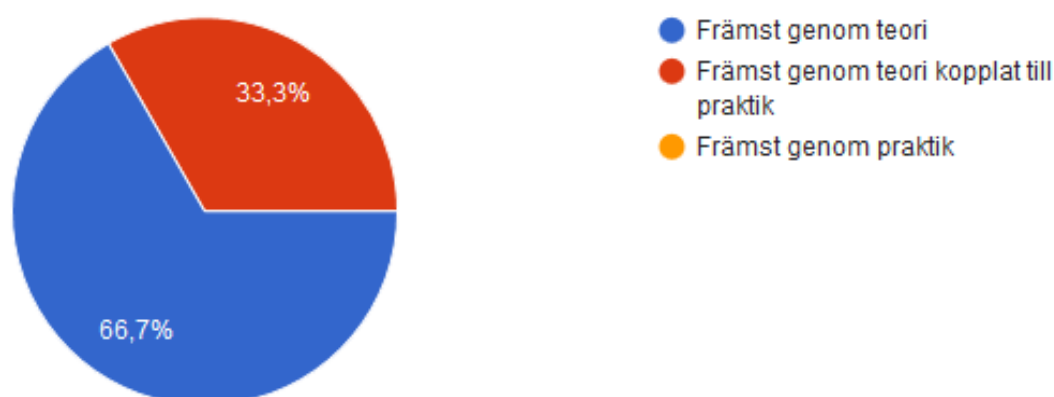

Fig. 5 På vilket sätt får dina elever lära sig om forntida instrument i din undervisning?

Vad beträffar frågan om kopplingen till kunskapskraven är den ställd som en flervalsfråga utifrån tre givna delar i kunskapskraven, de delar som kan ses om mest relevanta för arbetsområdet forntidens musik.⁵⁶ 31 respondenter svarade på frågan och 83,9% anger att de bedömer utifrån kunskapskravens del "Eleven kan föra välutvecklade och väl underbyggda resonemang om musikens olika funktioner och

⁵³ Se bilaga B

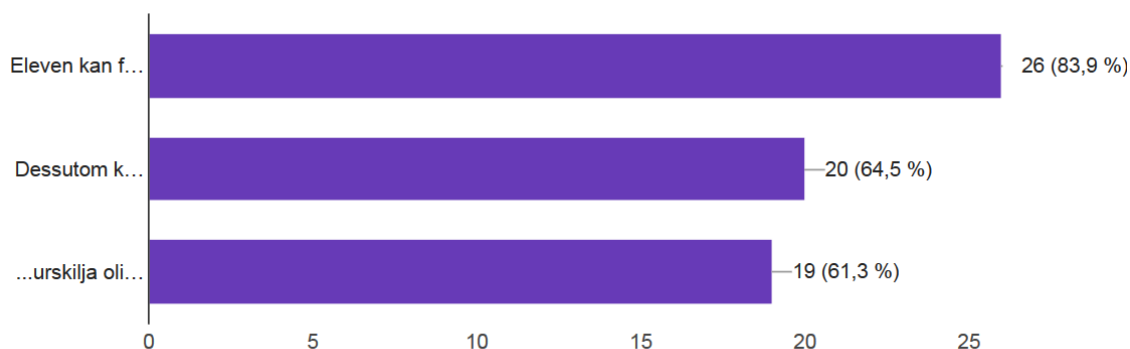
⁵⁴ Se bilaga B

⁵⁵ Se bilaga B

⁵⁶ Ur Kunskapskraven: "[...] Eleven kan föra **välutvecklade och väl** underbyggda resonemang om musikens olika funktioner och vilken betydelse den har och historiskt har haft för individer och samhällen. Dessutom kan eleven i **hög** utsträckning urskilja och jämföra musikaliska karaktärsdrag från olika genrer, epoker och kulturer samt med **god** säkerhet urskilja olika instrument och instrumentgrupper och beskriva deras funktion i olika sammanhang." Skolverket 2011, s. 155

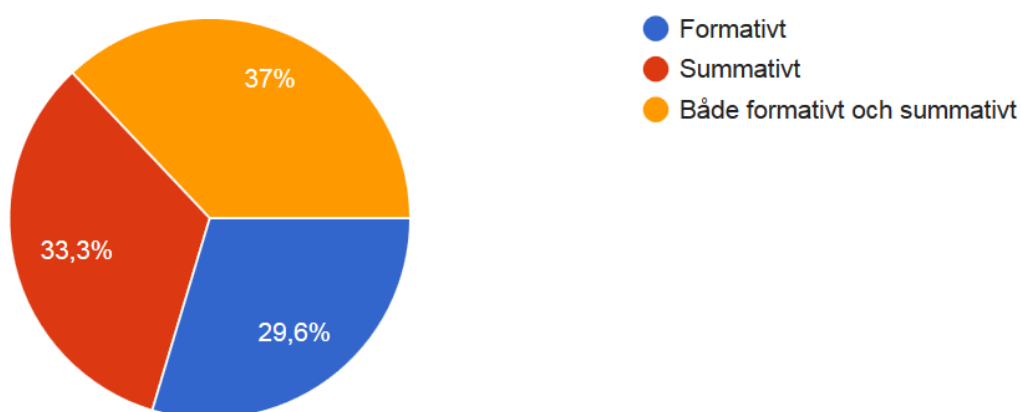

vilken betydelse den har och historiskt har haft för individer och samhällen."⁵⁷ 64,5% bedömer med grund från formuleringen: "Dessutom kan eleven i **hög** utsträckning urskilja och jämföra musikaliska karaktärsdrag från olika genrer, epoker och kulturer[...]."⁵⁸ 61,3% gör sin bedömning utifrån: "[...] samt med **god** säkerhet urskilja olika instrument och instrumentgrupper och beskriva deras funktion i olika sammanhang." [se fig. 6] En tredjedel av respondenterna gör kopplingen till alla de tre delarna. Sju av dem (18,4%) har avstått att svara på frågan.

Fig. 6 Hur kopplar du undervisningen om forntidens musik till det centrala innehållet och kunskapskraven i musik?

Vad beträffar hur läraren väljer att bedöma; formativt till exempel genom att se och bedöma det som enskild elev gör och lär sig under lektionen, eller summativt genom till exempel ett prov, så anger 37% att de bedömer både formativt och summativt. 33,3% bedömer arbetsområdet endast summativt och 29,6% bedömer enbart formativt [se fig. 7]. 11 respondenter avstod från att svara på denna fråga.

Fig. 7 Hur bedömer du elevernas kunskaper om forntida instrument?

⁵⁷ Skolverket, 2011, s. 155

⁵⁸ Skolverket, 2011 s. 155

6 DISKUSSION

Kapitlet inleds med en resultatdiskussion, därefter följer metoddiskussion. Sedan diskuteras den didaktiska relevansen utifrån tidigare forskning. Kapitlet avslutas med diskussion om fortsatt forskning inom ämnet.

6.1 Resultatdiskussion

Resultatet i studien visar att för hälften av respondenterna är forntidens ljud och klanger så ointressant att de helt osidosätter ämnet. Den andra hälften ger ämnet ett något större utrymme, om än begränsat till en lektion eller mer. Orsaken till åsidosättandet är tidsbrist, stofffrängsel och brist på egen kunskap. Läroplanens utformning konkretiserar inte heller ämnet så att det tydligt framgår för läraren att forntidens musik, musikens ursprung, har sin plats på högstadiet.

Hälften av alla musiklärare i studien tar inte upp forntidens musik överhuvudtaget eller låter det bara passera i förbifarten. Sundin menar att den historiska jämförelsen är viktig för att elevernas musikerfarenheter ska få en grund att stå på och genom det få den kunskapskvalité som eftersträvas.⁵⁹ Samtidigt hjälper detta eleverna att hitta den kontinuitet i tillvaron som Qeieckheldt efterlyser, som rör det förflutna, nuet och framtiden.⁶⁰

Av de motiv som en lärare har för att inte tar upp forntidens musik i någon större omfattning går det att urskilja några som är särskilt tydliga. Någon respondent skriver: "Det finns andra delar av musikhistorien som lättare fångar eleverna och det måste ske ett urval." Musikämnet har inte mycket tid i läroplanen, 230 timmar⁶¹, trots att det är ett stort och vitt ämne. Dock visar Skolverkets statistik att musikämnet i genomsnitt får mer tid idag än för fem år sedan.⁶² Det rör sig visserligen om en handfull timmar utslaget på hela grundskolans nio år, men ändå. Intentionen finns.

Ett par respondenter uttrycker att forntidens musik inte hör hemma på högstadiet. Lgr 11 är inte så konkret formulerat att det står vilka olika ämnen inom musiken som ska tas upp på vilket stadium. Det står formulerat redan i skolans målsättning att musikhistorien är viktig: "Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola[...] har fått kunskaper om och insikt i det svenska, nordiska och västerländska kulturarvet"⁶³. I läroplanens centrala innehåll står bland annat att

---

⁵⁹ Sundin, 1988, s 55f

⁶⁰ Qeieckheldt, 1987, s. 313

⁶¹ Skolverket, 2016, s. 152

⁶² Utbildningsdepartementet U2016/03475/S, s. 58

⁶³ Skolverket, 2011, s. 13

skolan ska undervisa i "Konstmusik, folkmusik och populärmusik från olika epoker."⁶⁴ Begreppet är allmänt vedertaget och en av de mer konkreta delarna i läroplanen, men kan förstås olika av olika generationer menar Lillestam⁶⁵ när olika genrer blandas över kategorigränserna.

6.2 Metoddiskussion

Att välja enkäten som metod för denna forskning syntes från början självklar. Alternativet att göra intervjuer övervägdes men ansågs inte ge den bredd och tillförlitlighet i underlaget som eftersträvades. Dessutom sågs en fördel med att anonymisera informanterna vilket ligger i enkätens natur att göra. Eftersom enkäten lades upp för en grupp för musiklärare, och inte specifikt musiklärare på högstadiet, går det inte avgöra om någon respondent arbetar på annat stadium. Inbjudan gjordes dock så tydlig som möjligt för att undvika fel i det fallet [se Bilaga C].

I forskningen har Vetenskapsrådets etiska riktlinjer⁶⁶ följts vad beträffar det så kallade informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet samt nyttjandekravet. I ett fall gjorde en respondent ett offentligt inlägg i svarsfältet på Facebookinlägget som jag tydligt kunde koppla till ett av enkätsvaren. Meddelandet raderades utan att namnet sparades eller användes på något sätt i den vidare forskningen.

Frågeställningarna i enkäten följde forskningens syfte. Att begreppen forntiden och forntidens musik inte närmare definieras i samband med enkäten skulle ha kunnat påverkat svarens tillförlitlighet då olika begreppen kan tolkats olika. I några fall blev frågealternativen oklara och kan ses som en missvisande faktor. Det gällde frågan om hur mycket tid läraren lägger på forntidens musik. Alternativet utgick från lektionen som tidsram utan tanke på att lektionernas längd kan vara olika beroende på hur musikämnet ligger i schemat. En lektion om forntidens musik på 40 minuter eller en på 80 minuter gör stor skillnad. Här borde tidsangivelsen ges i timmar eller minuter för att få en än mer rättvisande bild. Frågan om formativ och summativ bedömning kan också ses som något oklar då en närmare definition av begreppen inte ges och det i sin tur kan leda till felaktiga svar då begreppen definieras olika av olika respondenter. Frågan om vilket ämne av musikhistorien läraren börjar sin historieundervisning med var först tänkt som en alternativ fråga men gjordes till slut som en öppen fråga vilket gav ett

---

⁶⁴ Skolverket, 2016, s. 152

⁶⁵ Lillestam, 2006, s. 25ff

⁶⁶ Vetenskapsrådet, 2002, s. 7ff

långt bredare svarsresultat än förväntat. I dessa svar fanns mycket att förstå av hur lärarna ser på musikhistoria som skolämne.

Två frågor i enkäten upplever jag ger divergerande svar när de avkodas. Det är frågorna om vilket område de börjar med samt hur mycket tid de lägger på forntiden. Här fanns respondenter som svarade att de börjar med forntidens musik, men att de inte tar upp forntidens musik alls. Sådana svar bli oanvändbara i forskningen. Samtidigt är det svårt att veta hur frågeställningarna skulle hanteras annorlunda; de är viktiga pusselbitar var för sig.

Den korta publiceringstiden gjorde att det gick snabbt att sätta igång med genomgång och avkodning av resultatet. Eftersom inte antalet respondenter uppfyllde mina första krav övervägdes att låta några enskilda musklärare titta på resultatet och föra en diskussion omkring det, liknande en fokusgrupp, men gjorde bedömningen att det underlag som kommit in var av tillräcklig kvalitet för att föra ett eget resonemang kring. En tanke fanns om att hitta ett genusperspektiv i resultaten men det blev inte tydligt. Inte heller syntes det ha betydelse för resultatet hur länge läraren varit i tjänst, vilket jag hoppats på.

Undersökningens tillförlitlighet och bredd hade kunnat vara större om fler hade svarat på enkäten. Samtidigt är det svårt att få en bredare bas av potentiella svarare än den grupp på Facebook där musklärare inbjöds att delta. Runt 3 000 musklärare fanns som möjliga respondenter. Antalet svaranden ökade dock något efter att inbjudan ändrats något efter en vecka, från "Vill du ta 5 minuter av din tid[...]" till "Vill du ta 2 minuter av din tid[...]. För att hitta ett underlag som i någon mån skulle kunna jämföra sig med Facebook hade musklärarsymposier eller liknande, där många musklärare samlas samtidigt, kunnat vara en arena att använda. Detta fanns dock inte inom tidsramen för forskningen.

Några delar saknades i enkäten. Den berörde aldrig något om det centrala innehållet, vilket den borde ha gjort för att undersöka hur lärare tolkar det utifrån musikhistorieperspektivet. Sedan hade enkäten tjänat på att ha möjlighet för egna kommentarer i anslutning till varje fråga eller på slutet, vilket den inte hade.

6.3 Framtida forskning

Intresset för forntiden verkar ha fått en renässans, musiken under forntiden likaså. Här finns därför många utforskade områden inom musikpedagogiken. Här går det forska i hur en mer praktiskt genomförd lektion kan utveckla kunskapen och intresset för forntidens ljud och klanger. Det går att göra en studie bland högstadielärover om vad de

anser om forntidens musik och hur viktig den är. Det går att titta på hur olika ämnen kan arbeta mer i och hur det påverkar. Vid en eventuell, men icke trolig, förändring i läroplanen går det att se hur forntidens musik som ämne förändrats i status.

6.4 Sammanfattning

Resultatet i studien ger ett tydligt svar på att forntidens musik inte alltid får den plats på högstadiet som den kunde fått. Endast hälften av musiklärarna i studien undervisar om forntidens musik och forntida instrument. Det får som konsekvens att färre elever än vad som skulle kunna vara möjligt, får ta del av det som är musikens ursprung och förstå den. Anledningen till att många musiklärare avstår att undervisa om forntidens musik är stoffträngsel, brist på egen kunskap samt till viss del också ointresse hos sig själva och bland eleverna. Att läroplanen inte uttryckligen nämner musikens ursprung och att det finns en tradition att detta ämne ska behandlas på låg-och mellanstadiet mer än på högstadiet, gör att ämnet försvinner från den stressade lärarens agenda. Läroplanen säger dock att musik från olika epoker ska läras ut och att det ska göras på högstadiet.

7 DIDAKTISK RELEVANS

I kapitlet diskuteras utifrån tidigare forskning hur det går att förändra undervisningen för att öka intresset bland lärare och elever.

Musikämnet är stort och brett och det finns mycket att lära, det går inte att komma ifrån. Att forntidens musik då blir bortprioriterad är kanske inte så konstigt. Hela 21,6% av de tillfrågade lärarna i undersökningen nämner inte forntidens musik alls i sin undervisning och tidsbristen är då ett återkommande skäl till varför det inte nämns. Att som vissa respondenter säga att det finns andra delar som lättare fångar eleverna än den forntida musiken är dock att göra det lätt för sig. Här måste det vara upp till läraren att göra ämnet intressant för eleven både genom teori men också genom att praktisk återskapa något av hur det kan ha låtit för tusentals år sedan. Naturligtvis går det att hoppas på att musikämnet får större utrymme i skolan även om det inte är troligt, men det skulle minska stress och stoffträngsel.

Att forntidens ljud och klanger inte är så lätt att jämföra med dagens musik är förvisso sant, men det finns också många beröringspunkter i hur musikens användes då och hur instrumenten såg ut då som mycket väl kan jämföras med dagens musik.⁶⁷ Ett exempel är hur musiken påverkade människorna för 35 000 år sedan och har samma påverkan idag. Är inte den tanken tillräckligt svindlande för att belysas i klassrummet? Sedan kanske den inte ska göras i musikämnet utan i historieämnet, eller varför inte göra det ämnesövergripande? Föreliggande undersökning visar att 58% av de lärare som undervisar om forntidens musik, gör det endast teoretiskt. Även om det går att göra på annat sätt.⁶⁸ Någon respondent skriver "Tillgång till forntida instrument är klurigt[...]" och i sak har den ju rätt, dessa instrument, ljudredskap, finns ju på museer i bästa fall i någon glasmonter, men det går att arbeta ämnesövergripande med slöjdämnet och göra egna rasselinstrument, trummor, flöjter och vinare som eleverna får testa och få en upplevelse av. Mina egna erfarenheter säger att eleverna tycker att detta är jättespännande. Då behöver läraren inte leta filmklipp på internet för att försöka skapa en känsla. Det engagerar bara läraren men inte eleven. Varför inte göra en forntidsorkester? Görs det måste dock poängteras för eleverna att det inte var så som instrumenten användes utan att de hade en mer praktisk funktion och saknade funktionen att underhålla.⁶⁹

---

⁶⁷ Lund, 1974 s. 6

⁶⁸ Skolverket, 2005, s. 61ff

⁶⁹ Lund, 1974 s. 6

Den undervisande läraren har inte mycket förproducerat teoretiskt material att använda sig av alls i sin undervisning. Lindell Gilleberg & Rudolw⁷⁰ pekar på att materialet i så fall skulle behöva vara väldigt allmänt utformat just på grund av att olika lärare läroplanen på olika sätt och vill ha kontroll över sin egen undervisning och dess innehåll. Däremot är läroplanen något mer antydande att musikhistorien tillhör högstadiet och inte alls hör hemma på mellanstadiet, eller i lågstadiet, som vissa respondenter vill göra gällande.⁷¹ Det verkar vara så att en lärare som undervisar på mer än ett stadium lägger upp en musikhistorisk kronologi i sin undervisning och då börjar med forntiden i låg- eller mellanstadiet för att i högstadiet ta upp enbart 1900-talsmusik och 2000-talsmusik. Det finns exempel på musiklärare på högstadiet, visar min studie, som börjar sin musikhistoriska undervisning med 1950-talets rockmusik och helt förbiser det som var tidigare. Dessa har helt missat vad läroplanen säger om centralt innehåll och kunskapskrav.⁷² Även om inte kursplanen är detaljstyrande så finns ändå specificerat att både konstmusik, folkmusik och populärmusik ska läras ut, vilket blir svårt om undervisningen börjar med det som hände i mitten av 1900-talet. Det är svårt att argumentera för forntidens musik utifrån dessa specifikationer. Kanske skulle musikhistorien som ämne få en mer framskjuten plats om lagskrivaren konkretiserade kunskapskraven än mer till musikhistorians favör.

I det fall det är två eller fler lärare som undervisar från ett stadium till ett annat behöver dessa ha en tät dialog om vad elever som kommer till högstadiet har fått med sin från mellanstadiet av ämnen och om det gjorts teoretiskt eller praktiskt. Dessutom borde det vara så att synen på högstadiets undervisning ska vara fördjupande, så att det som tagits upp på mellanstadiet ska repeteras och fördjupas. Abstrakta frågor om musikens användning under forntiden är lättare att diskutera med en högstadielev än en mellanstadieelev. Att ta upp forntidens musik utifrån vinkeln "vad är musik?" är inte alls dumt. Då fås ett samtal om synen på musiken och hur den utvecklats från dåtid till nutid. Ämnet hör definitivt hemma här. Forntidens musik kan ses som en helt naturlig fortsättning av arbetsområdet Vad är musik? och som en brygga till arbetsområdet Musikhistoria. Beroende på vilken didaktisk vinkel läraren har på sin undervisning; praktisk, vetenskaplig eller allmänt bred så kanske den ser sina begränsningar. Hanken & Johansen⁷³ menar dock att om alla tre vinklar finns med och blir medvetna om

---

⁷⁰ Lindell Gilleberg & Rudolw, 2013, s.41f

⁷¹ Skolverket, 2011, reviderad 2016, s.151

⁷² Skolverket, 2011, s. 151ff

⁷³ Hanken & Johansen, 2014, s 32f

varandra så gynnar det musikämnets utveckling. Då kan läraren upptäcka många olika intressanta angreppspunkter och se att skillnaderna ibland är jättestora jämfört med dagens musik, men att det också finns många intressanta likheter. En musiklärare utan kunskaper om musikens begynnelse saknar en viktig del i sin kunskap. En lärare som inte förstår det och därför inte söker kunskapen saknar också en del i sin pedagogik. En lärare får inte glömma elevens redan tillgodogjorda kunskaper om musik och börja där, för att relatera till hur det var då. Herbarts modell⁷⁴ bör ligga till grund för detta.

Studien visar också att det saknas en tydlig samsyn på hur ämnet ska bedömas. Detta borde främst bero på läroplanens otydlighet och möjlighet till egen tolkning. Förmodligen vävs forntidens musik samman med antingen definieringen av vad musik är eller musikhistorien och det skapar också en osäkerhet och otydlighet.

Det går att anta att Skolverket inte tycker att forntidens ljud och klanger är så viktigt att det bör undervisas om. Ord som ursprung och historia nämns inte i något centralt innehåll varken för låg-, mellan- eller högstadiet. I så fall är det många musiklärare som gör fel som undervisar om det. Är det inte lagstiftarens mening att forntidens musik ska ignoreras, skulle i så fall läroplanen behöva revideras för att ämnet forntidens musik skulle få vara med och tävla om ämnesinnehållets prioriteringar på lika villkor. Ett tänkbart tillägg till läroplanens nuvarande formulering skulle i så fall kunna vara: "Musikens ursprung och utveckling. Konstmusik, folkmusik och populärmusik från olika epoker". Kanske skulle också denna breddning göra att ämnet mer ses som ett kunskapsämne än vad det gör idag eftersom utvecklingen blir tydligare. Det betyder inte att det behöver bli mer teori och mindre praktik, kanske bara en liten förskjutning av prioriteringarna i kunskapskraven. Många lärare gör sina egna planeringar av innehåll och genom att ge kreativa verktyg åt en musiklärare så skulle nog denne också se möjligheterna i att åtminstone lägga en lektion, 40-60 minuter, på musikens ursprung. Det saknas drivande krafter som kan presentera intressanta lektioner, det verkar saknas idéer för hur en lektion ska kunna utformas och det saknas musiklärare som vill och vågar testa. Hanken & Johansen menar att utbildnings- och erfarenhetsbakgrunden är viktig för hur ämnet angrips.⁷⁵ Det går att förstå att en musiker vill spela och låta sina elever spela, men det får inte göra att annat blir åsidosatt. Skolverket tänker inte minska antalet undervisningstimmar, men argumentet

---

⁷⁴ Håkansson & Sundberg, 2012, s. 13

⁷⁵ Hanken & Johansen 1998: 1998, 2:a utgåvan, 2:a upplagan, 2014, s 32

för det är inte att så många musikaliska delar som möjligt ska få plats, utan att kontinuitet och övning är viktig för progressionen.⁷⁶

Vad får det då för konsekvenser att hälften av alla musklärare på högstadiet i denna studie inte undervisar i forntidens musik? I ett större sammanhang väldigt små konsekvenser, eller inga konsekvenser alls. Men vi får också en elevgrupp som missar att titta långt bak i historien och reflektera över den i förhållande till sin samtid. Vi får elevgrupper som inte får möjlighet att leva sig in i hur det kan ha varit, och låtit, för 35 000 år sedan. I denna uppsats bakgrundskapitel antyds att vår tids historielöshet kan spela en negativ roll när det kommer till intresset för det gamla genom att hänvisa till Qeieckheldt⁷⁷. Här vill jag dock mena att vår historia är viktig för att förstå att det sammanhanget som det förflutna utgör, är viktigt för att vi ska förstå vår samtid och utveckla vår framtid på ett konstruktivt sätt. Det som hände på forntiden hjälper oss att se att saker har varit, och kan vara, på annat sätt än vad vi ser och hör. Det vidgar perspektivet.

---

⁷⁶ Utbildningsdepartementet 2016, s.58

⁷⁷ Qeieckheldt, 1987, s. 301ff

8 REFERENSER

Otryckta källor

E-postkonversation med Göran Nikolausson, universitetsadjunkt i musikpedagogik
vid Linnéuniversitetet, 2017-01-03

Seminarium med musiklärare Rickard Carlsson. Linnéuniversitetet, Växjö, 2016-10-11

Text i utställningsmonter i Musikmuseet, Köpenhamn, 2015-09-26

Elektroniska källor

Diva-portal, Forskning om undervisning och lärande - En internationell och nationell
översikt (Huvudrapport från CARL-projektet), Växjö, Håkansson, Jan &
Sundberg, Daniel (2012). Publicerad som E-bok. Sidan besökt 2017-01-21
<<http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:845765/FULLTEXT01.pdf>>

Linnéuniversitet, Forntiden och närmiljön i klassrummet, sidan besökt 17-01-02
<https://lnu.se/kurs/forntiden-och-narmiljon-i-klassrummet/distans-deltid-vt/>

NE Sökord:Musik, sidan besökt 2017-01-21<www.ne.se>

New York times, Noble Wilford, John Flutes Offer Clues to Stone-Age Music, artikeln
publicerad 09-06-24 <www.nytimes.com>

Sveriges Radio, Den svenska musikhistorien, 2. Bland bronslurar och vinare,
sändningsdatum 2015-10-07 avlyssnat 2016-12-28, <www.sr.se>

Litteratur

Bjørndal, Cato R.P (2005). *Det värderande ögat*, Stockholm: Liber

Edqvist, Björn (2006). *Musiklärarens påverkan - Grundskolan som mötesplats*, Malmö:
Malmö Academy of Music Malmö

Ekenstierna, Sofie (2009). *Musikvetenskap i grundskolan*, Malmö: Malmö högskola

Hanken, Ingrid Maria & Johansen, Geir (2013). *Musikkundervisningens didaktikk*, 2:a
utgåvan, Oslo: Cappelen Damm akademisk

*Kongl. Maj:ts Nådiga Stadga angående Folk-undervisningen i riket: gifwen Stockholms
slott den 18 juni 1842* (1846). Stockholm

Lilliestam, Lars (2006). *Musikliv: Vad människor gör med musik - och musik med
människor*, Göteborg: Bo Ejeby förlag

Lindell Gilleberg, Martin & Rudolw, Jonas (2014). *Eget material eller utgivna
läromedel - Läromedel på estetiska programmets Gehörs- och Musiklära*,
Malmö: Malmö Academy of Music

- Lund, Cajsa (1974). I: Klang i flinta och brons, *Musik i Forntiden.*, Stockholm: Musikmuseet
- Lund, Cajsa (1997). Strövtåg i den fornnordiska terrängen. I: Andersson, Greger (red.) (1997). *Musiken i Norden*, Stockholm: Kungliga musikaliska akademien
- Lund, Cajsa S (1994). *Musiken i Sverige. I: Från forntid till stormaktstidens slut, Forntiden*, Stockholm: Fischer
- Qeieckheldt, Eva (1987). Dör historien ut? Historielösheten i efterkrigstidens Sverige - ett försök till förklaring, *I: Scandia tidsskrift för historisk forskning*, vol. 53, nr 2 1987
- Skolinspektionen (2011). *Musik i grundskolan - Är du med på noterna rektorn? Skolinspektionens rapport 2011:5*, Stockholm: Skolinspektionen
- Skolverket (2003). *Ämnesrapport till rapport 253 2005 Nationella utvärderingen av grundskolan*, Stockholm: Skolverket
- Skolverket (2004). *Nationella utvärderingen av grundskolan 2003 Rapport 250*, Stockholm: Skolverket
- Skolverket (2011). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet*, Stockholm: Skolverket
- Skolverket (2015). *Musik i grundskolan rapport 424*, Stockholm: Skolverket
- Skolverket (2016). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*, Stockholm: Skolverket, 2011 reviderad upplaga. 2016
- Skolöverstyrelsen (1980). *Läroplan för grundskolan: Lgr 80*, Stockholm: Liber läromedel/ Utbildningsförlag.
- SOU 1999:4 (1999). *God sed i forskningen*, Stockholm: Utbildningsdepartementet
- Sundin, Bertil (1988). *Musiken i människan: Om tradition och förnyelse inom det estetiska områdets pedagogik*, Stockholm: Bokförlaget Natur & Kultur
- Utbildningsdepartementet (2016). *En stadiindelad timplan i grundskolan och närliggande frågor, Promemoria U2016/03475/S*, Stockholm, Utrikesdepartementet
- Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*, Stockholm: Vetenskapsrådet

9 BILAGOR

Bilaga A Enkät

Kön

- Man
- Kvinna

Antal år i yrket som musiklärare?

- - 2 år
- 2- 5 år
- 6-20 år
- 20 - år

Hur viktig är musikhistoria i din undervisning i jämförelse med tex. skapande och musicerande?

Gradera på en skala från 1 till 5 där 1 är Inget alls viktigt och 5 är Mycket viktigt.

Vilken område av musikhistorian börjar du med i din undervning i musikhistoria?

Hur mycket tid lägger du på forntidens musik i din undervisning?

- Mer än en lektion
- En lektion
- Jag nämner det bara i förbifarten.
- Jag tar inte upp det alls.

På vilket sätt får dina elever lära sig om forntida instrument i din undervisning?

- Främst genom teori
- Främst genom teori kopplat till praktik
- Främst genom praktik

Om du inte tar upp forntidens musik, vilken/vilka är orsaken/orsakerna till det?

Hur kopplar du undervisningen om forntidens musik till det centrala innehållet och kunskapskraven? Välj ett eller flera alternativ.

- Eleven kan föra[...]underbyggda resonemang om musikens olika funktioner och vilken betydelse den har och historiskt har haft för individer och samhällen.
- Dessutom kan eleven[...]urskilja och jämföra musikaliska karaktärsdrag från olika genrer, epoker och kulturer samt[...]
- urskilja olika instrument och instrumentgrupper och beskriva deras funktion i olika sammanhang.

Hur bedömer du elevernas kunskaper om forntidens instrument?

- Formativt
- Summativt
- Både formativt och summativt.

Bilaga B Öppna svar på enkätfråga

Om du inte tar upp forntidens musik, vilken/vilka är orsaken/orsakerna till det?(13 svar)

Tidsbrist

Tidsbrist

Har inte inträffat

Tidsbrist. Stoffträngsel. Men också att jag ser större möjligheter att lära eleverna urskilja olika musikaliska karaktärsdrag i musik som är mer enhetlig, där det finns ett större underlag för generalisering och jämförelse.

De har gått igenom det i lågstadiet

Tid och kunskap

Det finns andra delar av musikhistorien som lättare fångar eleverna och det måste ske ett urval.

Tillgång till forntida instrument är klurigt, dock finns det vissa You-tube klipp som ger någon slags upplevelse. Jag vet dock inte om du betecknar detta som teori eller praktik?

Ingår i mellanstadiets repetoar [sic!]

Dålig kunskap

Ingen större egen kunskap, lite tid till ett stort innehåll i musik, väljer ut de historiska bitar som eleven lätt kan relatera till och där skillnaderna är stora. Nedslag i klassisk muhi [Sic!] samt i rock/pophistorien. Den äldsta musiken vi lyssnar på är medeltid. Det äldsta vi spelar är barock. Forntida musik diskuterar vi under "vad är musik" och "hur uppstod musik"?

Tiden i ämnet är oerhört liten. Jag väver in det med musikens uppkomst, de första instrumenten, musikens funktion och ända fram t o m renässansen via antiken och medeltiden på en lektion. Lektionen avslutas med att vi dansar ballad och om vi hinner, spelar medeltida melodi med två ackord. En lektion med högt tempo.

Har inte tid utan prioriterar det jag tycker är viktigast att de kan

Startar på medeltiden men tänker också att mycket av det som gäller för medeltiden knappast är nytt då. Homofoni, bordun, ostinato och upprepade rytmer på slagverk kan man finna längre tillbaka även om det kan låta olika på olika ställen. Brukar nämna att det finns lyror i det antika Grekland men att vi inte kan återskapa deras musik eftersom vi inte känner till strängarnas tjocklek och spänning. Annars finns det noterat hur de ska spelas. Långt tillbaka är det också svårt att veta hur det lät för även om man vet hur instrumenten ser ut vet man inte hur de var stämda eller hur deras melodier lät. Vi för mer allmänna resonemang om hur musik används och har använts i samhällen världen runt i alla tider, mindre med fokus på hur det kan låta och mer på musikens funktion. Vet att det här inte bara är svar på frågan men det fanns ingen annan möjlighet att förklara hur jag tänker. Just forntidens musik bedöms inte för sig.

Bilaga C Presentationen

Hej musiklärare på högskolan! Får jag be dig skänka 2 minuter till musikforskningen? Jag går en utbildning på Linnéuniversitetet i Växjö och skriver just nu en 15p uppsats i musikpedagogik. Ämnet är forntidens musik och hur mycket utrymme den ges i undervisningen. Jag hoppas att du vill hjälpa mig. Svaren behandlas naturligtvis anonymt. Klicka på bilden för att komma till undersökningen. Har du frågor kring undersökningen får du gärna höra av dig till mig på e-post ma222xd@student.lnu.se Stort tack på förhand!